

Türkiye’de *ne var ne yok?*

Büyük bir insan gücü var. Genç nüfus var. Kamu kurum ve kuruluşları var. Sermaye birikimi var. Elle tutulur bir ihracat ve karşılığında elle tutulur bir ithalat var.

Ürün var. Petrol ve doğalgaz rezervi var. Medya var. Eğitim sistemi var. 190 küsur üniversite var. Yatırım için çeşitli destekler var. KOBİ’ler var. Teknokentler var. Ar-Ge var. Borsa var. Tartışılabilir da hukuk var. Bilgi var. Yeni fikir var.

Ammaaaa

Büyük bir insan gücü var ama bu güç çoğunlukla ne iş olsa yapar; yani iyi bildiği bir iş yok. Genç nüfus var. Artık Avrupa’ya oranla genç diyebiliriz... Kamu kurum ve kuruluşları var ama tarafgir görev dağılımları ve kayırmacılık yüzünden bu kuruluşlar birikim ve girişim yapamıyor, yerinde sayıyor. İyi kötü bir sermaye birikimi var ama birikim sahipleri Cumhuriyet’ten bu yana kendilerini birikim sahibi olarak görmediler ve bu konudaki inisiyatifi ve sorumluluğu yüklenmediler, belki de düşünüldüğü kadar birikim yok. İhracat ve ithalat var ama üretim artmadığı ve çeşitlenmediği için ihracat artmıyor. Ürün var ama marka yok. Petrol ve doğalgaz rezervi var ama onda bir oranında gereksinimlerimizi karşılıyor. Medya var ama çoktan inandırıcılığını kaybetti. Eğitim sistemi var ve her yıl değiştiriliyor ve “ahlaklılaştırılıyor”.

190 küsur üniversite var ama ilk 500’de ya bir ya iki üniversitemiz var. Yatırım destekleri var ama destekten hala bir marka çıkmadı. Ar-Ge var ama dünya çapındaki şirketlerde ve büyük ülkelerdeki harcamaların çok gerisindeyiz. Hukuk var ama yasalar herkese eşit uygulanmıyor (en azından buna güvenen yok). KOBİ, teknokent ve borsa var ama çoğu kumunda oynuyor. Bilgi var ama değeri yok. Arsa alıp beklemek, ev yıkıp yapıp satmak, araba alıp satmak hala çok kazandırıyor.

Kurumlar, olgular ve şeyler görüldüğü gibi olmayınca güven duygusu olmuyor. Güven duygusu olmayınca insanlar bir araya gelemiyor. Gelemeyince uzun vadede kar yapılacak şekilde yatırımlarını planlayamıyorlar. Bu da yatırımcıyı küçük esnaf gibi davranmaya itiyor. Bu durumda uzun vadede kazandıracak fikirlere kimse dönüp bakmıyor.

Bir fikir ancak yarın yeni bir pazara yaratacaksa devrimcidir veya büyüktür. Yarının pazarı da ancak kısa dönem karı düşünmeyenler tarafından yaratılabilir... Ülkemizden böyle fikirlerin zaman zaman çıktığını düşünüyorum.

Amma... Güven atmosferi oluşturulamadığından bunları görebilen veya görüp de bu riskin altına girebilen yatırımcılarımızın henüz olduğunu sanmıyorum.

Umarım kısa süre içinde bu değişir ve ben de görüşümü güncellerim...

Koray Özer

koray.ozertbd.org.tr

